

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים פליליים

ע"פ 4524/18

לפני: כבוד השופט ע' פוגלמן
כבוד השופט מ' מזוז
כבוד השופט י' אלרון

המערער: אמיל חנוכייב

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

ערעור על גזר דינו של בית המשפט המחוזי בחיפה
בתפ"ח 30838-11-16 מיום 30.4.2018 שניתן על ידי כב'
השופטים ד' סלע, א' לוי ו-ע' קוטון

תאריך הישיבה: ט"ו באדר א התשע"ט (20.2.2019)

בשם המערער: עו"ד יאיר נדשי

בשם המשיבה: עו"ד עידית פרג'ון

פסק-דין

השופט י' אלרון:

1. לפנינו ערעור על גזר דינו של בית המשפט המחוזי בחיפה (השופטים ד' סלע [אב"ד], א' לוי ו-ע' קוטון) בתפ"ח 30838-11-16 מיום 30.4.2018, בגדרו נגזרו על המערער עונש של 19 שנות מאסר בפועל; עונש של 24 חודשי מאסר על תנאי למשך 3 שנים; וכן פיצויים לנפגעי העבירה בסך 258,000 ש"ח.

2. המערער הורשע, על פי הודאתו במסגרת הסדר טיעון, בעבירה של הריגה, לפי סעיף 298 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין).

3. במועדים הרלוונטיים לכתב האישום התגורר המערער עם אמו ואחיו בבניין דירות, וכן התגורר לסירוגין במחסן שבבעלות משפחתו, הממוקם בקומת הכניסה לבניין.

כמתואר בכתב האישום המתוקן, ביום 25.10.2016, המערער והמנוח ישבו יחדיו למשך מספר שעות בחצר הבניין, במהלכן סעדו ושתו משקאות אלכוהוליים רבים. בעת ששהו כך יחדיו, התפתח בין השניים "עימות פיזי הדדי משמעותי", שבסופו הפיל המערער את המנוח על הרצפה.

בעוד המנוח שוכב על גבו חסר אונים, הכה אותו המערער מכות רבות וחזקות בגופו, לרבות מכות אגרופ חזקות בראשו. בהמשך, בעוד המנוח שרוע על הקרקע, ניגש המערער אל מחסן הבית הסמוך, הצטייד בסכין מטבח, ושב אל המנוח.

או אז, רכן המערער מעל המנוח, אמר לו שיהרוג אותו, ושיסף את גרונו מספר פעמים באמצעות הסכין. במעשה זה גרם המערער למותו של המנוח.

ההליך בבית המשפט המחוזי

4. לאחר שבית המשפט המחוזי שמע חלק נכבד מראיות התביעה, הגיעו הצדדים כאמור להסדר טיעון, במסגרתו תוקן נוסחו של כתב האישום המקורי, באופן שהמערער הואשם בעבירת הריגה, חלף עבירת רצח שיוחסה לו בכתב האישום המקורי.

5. בגזר דינו בחן בית המשפט המחוזי את טיעוני הצדדים לעונש וכן את תסקיר נפגעי העבירה, המתאר פגיעה קשה במשפחת המנוח כתוצאה ממותו בטרם עת.

בהמשך, עמד בית המשפט על ערך קדושת חיי האדם וההגנה עליהם, אשר נפגע כתוצאה ממעשהו של המערער, תוך שהדגיש כי מדובר "באחד הערכים החברתיים הנעלים ביותר בכל שיטת משפט נאורה".

בבחינת נסיבות ביצוע העבירה ציין בית המשפט המחוזי כי המערער אמנם לא תכנן את האירוע מראש, אך היו בפניו מספר אפשרויות למניעת העימות עם המנוח "ללא הסלמתו לכדי אלימות קטלנית". למרות זאת, בחר המערער להמשיך ולהכות את המנוח נמרצות גם לאחר שהאחרון נפל על הקרקע, ובהמשך, במקום לחדול מהאלימות בזמן שהמנוח שרוע על הקרקע, בחר לגשת למחסן בו התגורר, נטל את סכין המטבח, שב למנוח ושיסף את גרונו למוות.

בית המשפט המחוזי בחן את מדיניות הענישה הנהוגה בנסיבות דומות וקבע כי בעבירת הריגה אשר נסיבות ביצועה "מקרבות אותה לעבירת הרצח" כהגדרתו, ניתן לגזור עונש חמור הנושק לעונש המרבי הקבוע בצדה של עבירת ההריגה.

בהתייחס למידת השליטה של המערער על מעשיו נקבע כי אין בהיותו נתון תחת השפעת אלוהול בעת ביצוע המעשים כדי להקל בעונשו, ואין כל בסיס "לטענה בדבר ירידה ברמת הכרה של הנאשם [המערער – י' א']", ולכן אין מקום להתחשב בנסיבה זו בשלב קביעת מתחם העונש.

בסיכומו של דבר, לנוכח התוצאה הקטלנית שנגרמה ממעשה המערער, לרבות הנזק הקשה שנגרם לבני משפחתו של המנוח כמפורט בתסקיר נפגעי העבירה, קבע בית המשפט המחוזי כי מתחם העונש ההולם במקרה דנן נע בין 18 ל-20 שנות מאסר בפועל.

6. בבואו לגזור את עונשו של המערער בתוך המתחם שקל בית המשפט לקולא את היעדר עבר פלילי; נסיבותיו האישיות הקשות, לרבות מצבו המשפחתי, התייתמותו מאב מגיל צעיר ובעיית ההתמכרות לשתייה חריפה ממנה סבל; הודאתו בביצוע העבירה והבעת החרטה; וכן את תקופת מעצרו.

מנגד, התרשם בית המשפט המחוזי כי חרטת המערער אינה כנה, וזאת בין היתר על יסוד אמירתו לפיה "הוא מצטער אך אין לו על מה להצטער, משום שהמנוח תקף אותו וגם הוא יכול היה להרגו", כך כלשונו.

בית המשפט המחוזי גזר על המערער 19 שנות מאסר בפועל לצד ענישה נלווית כאמור בסעיף 1 לעיל.

7. מכאן הערעור שלפנינו המופנה כלפי חומרת העונש.

טענות הצדדים

8. המערער טוען כי שגה בית המשפט המחוזי משלא נתן את המשקל הראוי לנסיבות ביצוע העבירה, ובפרט לכך שהמעשה בוצע לאחר עימות פיזי הדדי, ובעת שהמערער נמצא במצב של שכרות. לשיטתו, נסיבות אלו השפיעו על מידת יכולתו

להימנע מביצוע העבירה ועל מידת השליטה על מעשהו באופן המצדיק הקלה במתחם הענישה.

כן נטען כי העונש שהוטל עליו חורג באופן קיצוני ממדיניות הענישה הנהוגה בנסיבות דומות. בהקשר זה הדגיש המערער כי הוא לא נשא סכין עובר לביצוע העבירה, אלא מדובר היה "בקטטת שיכורים" שהובילה למותו של המנוח.

לבסוף טוען המערער כי נסיבותיו האישיות, לרבות הודאתו בכתב האישום המתוקן; חלוף הזמן מיום ביצוע העבירה; וכן היעדר עבר פלילי בעניינו מצדיקים הקלה משמעותית בעונש שהוטל עליו.

9. המשיבה טוענת, מנגד, כי יש לדחות את הערעור. לשיטתה, העונש שהוטל על המערער הולם את המעשה האכזרי שביצע ואת תוצאתו הקטלנית.

כן טוענת המשיבה כי אין חולק שהמערער אינו בא בגדרי סייג השכרות, כאמור בסעיף 34ט לחוק העונשין, ואין בהיותו שתוי במהלך ביצוע העבירה כדי להפחית ממידת החומרה שיש לייחס למעשה הקטלני, שכן הלה היה רגיל בשתיית אלכוהול ובחר במודע להיכנס למצב של שכרות.

דיון והכרעה

10. לאחר שעיינו בערעור על נספחיו הגענו לכלל מסקנה כי דינו להידחות.

11. כידוע, ערכאת הערעור לא תתערב בעונש שנקבע על ידי הערכאה הדיונית, אלא במקרים חריגים, שבהם סבור בית המשפט כי נפלה טעות מהותית בגזר הדין, או כשהעונש שהוטל על המערער סוטה באופן קיצוני ממדיניות הענישה הנהוגה (ע"פ 1214/18 נאשף נ' מדינת ישראל (11.11.2018)).

המקרה שלפנינו אינו נמנה בין החריגים האמורים.

12. עבירת ההריגה כוללת מנעד רחב של מעשים, ובהתאם, מציע הדין מנעד ענישה רחב לצדם. כך, על פי הפסיקה, מנעד הענישה בעבירת הריגה יכול שינוע בין 12 ל-20 שנות מאסר, כתלות בנסיבות ביצוע העבירה ונסיבותיו האישיות של מבצעה (ראו: ע"פ 10045/17 רבאייב נ' מדינת ישראל פסקה 11 (24.12.2018) וההפניות שם).

מעשי האלימות להם אנו עדים לאחרונה, והקלות הבלתי נסבלת של השימוש בסכין לפגיעה באחר עד כדי נטילת חייו מלמדת על זילות בחיי אדם ומחייבת ענישה מחמירה אשר תבטא את הסלידה ממעשים אלה ותרתיע עבריינים פוטנציאליים מביצוען, על אחת כמה וכמה כאשר המעשים נעשים באכזריות רבה ויוצאת דופן כבמקרה דנן.

המערער שלפנינו גרם למותו של המנוח בדם קר, באכזריות רבה, עת שיסף את גרונו מספר פעמים, כל זאת בזמן שהמנוח שרוע על הרצפה בחוסר אונים, לאחר שהמערער הפליא בו את מכותיו. מסכת עובדתית זו מגלמת את עבירת ההריגה בצורתה המחמירה, כפסע מעבירת הרצח, והעונש שהוטל על המערער מבטא נאמנה את חומרת המעשה.

13. כמו כן, אנו סבורים כי אין בעובדה שהמערער ביצע את מעשיו תחת השפעת אלכוהול כדי להצדיק הפחתה בעונש שהוטל עליו בנסיבות העניין. משנכנס המערער למצב שיכרות מבחירה, אין הוא יכול להלין על תוצאותיה של בחירה זו (ראו: ע"פ 6656/08 חביבולין נ' מדינת ישראל, פסקה 18 (6.1.2010); ע"פ 6001/13 קסה נ' מדינת ישראל (29.1.2014)).

14. אף לא מצאנו בנסיבותיו האישיות של המערער כדי לשנות ממסקנה זו. אנו סבורים כי בית המשפט המחוזי שקל את כלל הנסיבות הרלוונטיות, והעניק להן משקל ראוי, ואין כל מקום להתערב בתוצאה אליה הגיע.

15. הערעור נדחה אפוא.

ניתנה היום, כ"ו באדר א' התשע"ט (3.3.2019).

שׁוֹפֵט

שׁוֹפֵט

שׁוֹפֵט